

Térformálás a rehabilitáció szolgálatában

A ráckeresztúri Drogterápiás Otthon esettanulmánya

Krepsz Anna

2024

Pécsi Tudományegyetem
Műszaki és Informatikai Kar

TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA

Térformálás a rehabilitáció szolgálatában

A ráckeresztúri Drogherapiás Otthon esettanulmánya

Készítette: Krepsz Anna

Évfolyam: 2023/24

Konzulens: Dr. Németh Pál

Pécs
2024

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés

- 1.1. A kutatás célja és jelentősége.....3
- 1.2. A rehabilitáció és térformálás kapcsolata.....3

2. A projekt alapjai

- 2.1 Az épület jelenlegi állapota – első benyomások 4 – 5
- 2.2 Rehabilitáció a lélekben – rehabilitáció az épületben 5
- 2.3 A lakók és dolgozók igényei – interjúk 5-6

3. A tervezés alapelvei

- 3.1 A térszervezési elvek: zónák és kapcsolódásuk 7-10
- 3.2 Anyaghasználat, színek és fények szerepe 11-12

4. A tervezett átalakítások

- 4.1 A közösségi terek megújítása 13-14
- 4.2 Munkahelyi és adminisztratív terek optimalizálása 15-17

5. Összegzés és következtetések

- 7.1 A tervezett átalakítások várható hatása 18
- 7.2 A projekt jövőbeli kihívásai és lehetőségei 18

6. Melléklet

- 6.1 Interjúk..... 19-24
- 6.2 Köszönetnyilvánítás..... 25

1. Bevezetés

1.1 A kutatás célja és jelentősége

A terápiás intézmények belső tereinek megtervezése kulcsfontosságú lehet a rehabilitációs folyamat sikerében. Kutatásom célja a ráckeresztúri MRE KIMM Drogterápiás Otthon külső és belső tereinek optimálisabbá tétele. Az optimum megtalálásának egyik módszere számomra az ott lakók tapasztalatainak és javaslatainak beépítése a tervezési folyamatban, amely értelemszerűen kiegészül a saját víziómmal és meggyőződésemmel. A ráckeresztúri MRE KIMM Drogterápiás Otthon jelenlegi funkció alaprajza és közösségi térhasználata számomra nagyon sok ellentmondást tartalmaz, így ebben a projektben erőteljesen hozzányúltam az alaprajzi szituációhoz és igyekeztem tisztázni az épületen belüli funkció kapcsolatokat. A szín és az anyaghasználat tekintetében környezetpszichológiai elveket vettem figyelembe.

Ezzel a projekttel célom, hogy ha egy ilyen intézmény építésére/felújítására kerülne sor, milyen szempontok alapján érdemes egy támogatóbb és hatékonyabb rehabilitációs környezetet kialakítani.

1.2 A rehabilitáció és térformálás kapcsolata

A rehabilitációs intézmények nemcsak a fizikai, hanem a pszichikai és szociális gyógyulást is elősegítik. A rehabilitáció sikerességét nem csupán a kezelési módszerek és programok, hanem a környezet is jelentősen befolyásolja. Éppen ezért a rehabilitáció és a térformálás kapcsolata szoros kapcsolatban áll, mivel mindkettő célja, hogy javítsa az emberi környezetet, és támogassa a közösségi és egyéni jólétet.

A rehabilitáció, mint a sérült vagy elhanyagolt környezetek újjáépítése, számos látásmódot ölel fel, legyen szó városi, építészeti vagy társadalmi rehabilitációról. A térformálás fontos szerepet játszik ebben. A megfelelően kialakított tér nemcsak hatékony, de pszichológiailag is támogathatja a gyógyulás folyamatát. Egy elhanyagolt épület vagy épületegyüttes rehabilitálásakor nem csak magát az épületet, hanem a körülötte lévő környezetet is megújítják. E folyamat során nemcsak a fizikai tér újul meg, hanem a közösségi és társadalmi kapcsolatok is erősödhetnek.

A rehabilitáció és a térformálás tehát kölcsönösen erősítik egymást: a térformálás hozzájárul a rehabilitáció fizikai megvalósításához, míg a rehabilitáció lehetőséget ad arra, hogy a formált terek a közösség és az egyének igényeihez igazodjanak. A ráckeresztúri Drogterápiás Otthon esetében, így tud alkalmazkodni a térformálás a rehabilitációs folyamatokhoz, míg maga a terapia megadja a szükséges térszervezést. A két folyamat együttes hatása hosszú távon egy élhetőbb, és társadalmilag is fenntarthatóbb környezet kialakulása lesz.

2. A projekt alapjai

2.1 Az épület jelenlegi állapota – első benyomások

Gyalog érkezek, a buszmegálló a főúton egy perc sétányira található az Otthontól. Az Intézmény nincs bezárva: gyenge drótkerítéssel van körülvéve. A belátást azonban sűrű növényzet akadályozza meg. Úgy döntök, belépek ebbe a titokzatos világba. A bejáratnál jobbra egyből egy vendégparkolót látok. Az épület előkertjében egy nagyobb park helyezkedik el, kacsaringós ösvénnyel, sok fával és padokkal. Mintha egy kastély parkja lenne. Itt még csend és madárcsicsergés ölel körül. Az út végén egy újabb parkolóban találok magam, amely a dolgozóknak lett kialakítva. És megérkezek a főbejáratához. Isten hozott.

Ahogy belépek a házba, az ebédlőben találok magam. A növények és az itt-ott beáramló napsütés fénye miatt egyből otthonos érzés fog el. Még jó, hogy segítségemre vannak az úton, mert információs táblák hiányában és/vagy kezdetlegességében nehezen igazodna ki itt egy új lakó.

Jobbra a bejárat mellé fordulok, csörömpölést és nevetést hallok. Gyorsan kiderül, hogy a hang a konyhából szűrődött ki. A helyiség egy nyitott kiadópulttal csatlakozik az étkezőhöz. A konyhások, akik mint kiderült, főként bent lakók, sűrögnek forognak bent, így nem is zavarom őket.

Elhagyva a jókedvű séfeket, beljebb haladok az épületben. Egy kis idő elteltével már úgy érzem magam, mintha egy kolostorban lennék: a belső udvart nagy üveg nyílászárókkal kapcsolódó szűk folyosók veszik körbe négy oldalról. Ebből következtethetnénk, hogy ezek a folyosók világosak, azonban a ház árnyékolása, valamint a keskeny szélesség miatt ez nem valósul meg. A folyosók egy belső udvart fognak közre. Alapvetően kellemes hangulat lepi el ezt a helyszínt, egy-két rendezési munkálatra lenne szükség csak.

A folyosókat körüljárva útba ejtek egy betegszobát, irodákat, mosdóhelyiségeket, egy kápolnát és már vissza is érkeztem kiindulási helyemre. Tágas közösségi térnek nyoma sincs. Emberekkel se nagyon találkozok, csak egy-egy lézengő munkatárssal. Van itt élet egyáltalán, (a konyhán kívül)?

Lassan elérkezek, a lépcsőház felé. Lifttel is mehetnék, de az éppen nem üzemel. A lépcsőn először lefelé az alagsorba veszem az irányt. Ahogy leérek sötétség, és hűvös érzés fog el. A falak beáznak, emiatt a járófelület linóleuma göröngyössé vált. Mintha egy földalatti csatornarendszerben sétálnék. A szűk folyosókról itt tárolóhelyiségek nyílnak. A végén megérkezek a csoportszobának nevezett helyiségbe. Szinte szóhoz sem jutok, de nem a káprázattól. Száradó lepedők teszik ki a szoba nagy részét, de látok pintgongasztalokat, rendszertelen tárolókat, sok széket, vetítővásznat. Mindezt körülbelül 30 sötét négyzetméteren belül. A fullasztó hatás után, megtudom, hogy két garázs is helyet kapott ezen a szinten: az egyik raktárként, a másik biciklitárolóként funkcionál. Valóban ez lenne a legideálisabb kihasználási mód?

A lépcsőházba visszaérve, az emelet felé megyek. Az emeleten ugyanúgy egy szűk folyosón találok magam, amely kerengő-szerűen fut körbe. Hamar kiderül számomra, hogy ezen a szinten élnek a terápián résztvevők, ugyanis a folyosók szobákat határolnak. Két kétágyas szobának közös fürdője van. Ami nagyon megfogott, hogy minden ilyen blokkot elneveztek valahogy (pl. türelem háza, alázat háza, barátság háza, szívesség háza). Vajon miért alakult ez ki? Az eligazodást segíti? Vagy a terápiához kapcsolódik? Gondolataimba merülve megérkezek egy aprócska szobába. Kanapék és rengeteg könyv táruelém, ezek többsége Biblia. Megérkeztem a könyvtárba. Ez a hely sok kérdést vet

fel bennem, méretéből és kihasználtságából adódóan. És ezen a szinten sem találkoztam nagyobb közösségi térrel...

Később megmutatják nekem az intézmény legrajtélyesebb helyét, amely mellett simán elsétáltam: a szolgálati lakást. Itt laknak azok, akik a terápia utolsó fázisában vannak, és már munkába állhatnak. Ez a földszintről közelíthető meg egy keskeny lépcsősor segítségével. Ehhez tartozik egy felújításra szoruló kisebb konyha, egy fürdőhelyiség egy szoba több ágygal.

Az épületből kiszakadva, a hátsó kert felé megyek. Megtaláltam az életet! Egy kisebb foci pályán, harsogva fociznak a srácok. A jó hangulat mellett találok még egy főlíásátrat, amely zöldségek/gyümölcsök termesztésére szolgál, illetve egy nagyobb tűzrakóhelyet. Innentől kezdve pedig elmélyülök a futball világában.

2.2 Rehabilitáció a lélekben – rehabilitáció az épületben

Élményeim után ki merem jelenteni, az intézményben alapvető hiányosságok vannak. Ezek elsősorban belsőépítészeti, funkció- és hangulatbeli hiányosságok.

A jelenlegi állapotok közül kiemelhetjük a következő problémákat:

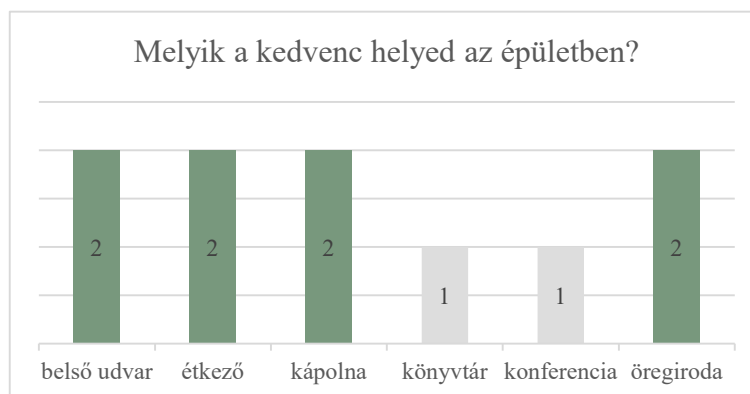
- A belső tér biztosítja az egyéni elvonulás lehetőségét azonban a közösségi együttlétre nincs megfelelő opció.
- Az épület struktúrája nem ad elegendő lehetőséget különböző rehabilitációs programok lebonyolítására.
- A zárt tér és a korlátozott természetes fény hozzájárulhat a lakók közérzetének romlásához, ami gátolhatja a gyógyulásukat.

A koncepcióm kialakításánál az említett kiemelt problémákra kerestem válaszokat. Ráckeresztúron nem csak életek gyógyítására, hanem az épület rehabilitására is szükség van. Ezért legfőképpen a funkciók újraosztására törekedtem, hogy a térformálás a lehető legjobban kiszolgálja a terápiát.

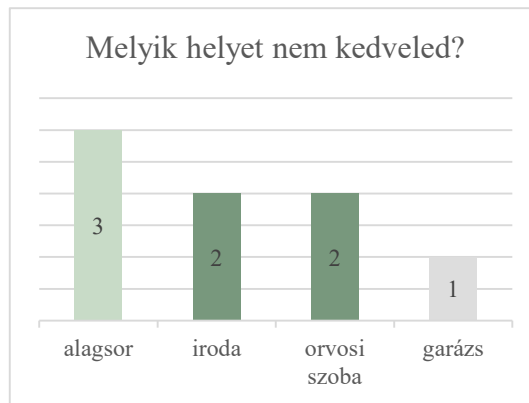
2.3 A lakók és dolgozók igényei – interjúk

Vajon azok, akik napi szinten itt tartózkodnak, hogyan érzik magukat az épületben? Ők vajon hogyan látják az épület előnyeit és hiányosságait? Hogyan és min változtatnának, ha lenne rá lehetőségük? Milyen tapasztalataik vannak egyes helyiségeket illetően?

Ilyen és ehhez hasonló kérdések fogalmazódtak meg bennem a látogatás során. Ahhoz, hogy kiderítsem milyen tapasztalatokat élnek meg az épület használatakor, három dolgozót és három terápián lévő kérdeztem (8.1. melléklet).

2.3.1. diagram

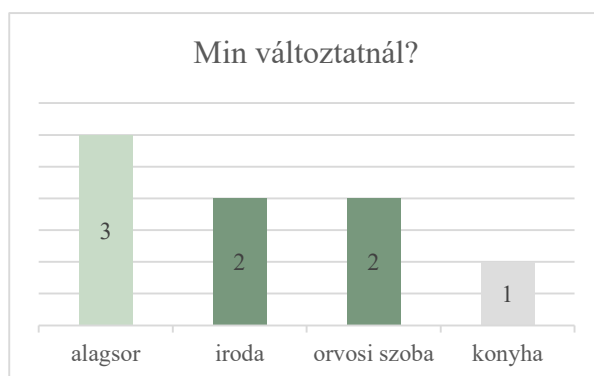

1. 3. 2. diagram

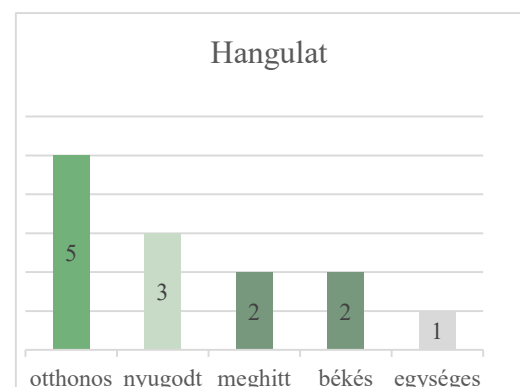
Az első kérdésekből kiderült, hogy melyek a közkedvelt helyszínek az épületben (2.3.1. diagram). Alapvetően a közösségi terek központi elemei az Otthonnak. Ezek funkció- és hangulatbeli kihasználtsága és elrendezése problémát vet fel. Az étkezőben volt régen a közösségi tér, de annak megszűnésével erre nincs kifejezett lehetőség. Most a kisebb csoportszobák, mentorszobák, a kápolna és a könyvtár tölti be egyszerre ezt a szerepet.

Azok a helyek, amelyek nem a kedvencek közé tartoznak (2.3.3. diagram), elsősorban a fény hiánya, a szűkösség illetve az épületgépészet hibája miatt kerültek ebbe a kategóriába. Vajon hogyan oldható meg ezeknek a helyeknek az átcsoportosítása és felszabadítása?

A változtatások lehetősége inkább a dolgozók körében merült fel (2.3.4. diagram). Kiderült, hogy nincsen mosókonyha és szárító helyiség, amely nagy hiányt jelent az intézmények. A folyamatosan bővülő háttértábor létszáma miatt, az irodák száma szűkös lett. A terápiás célra használt helyiségek méretének és elrendezésének változtatására is igény lenne.

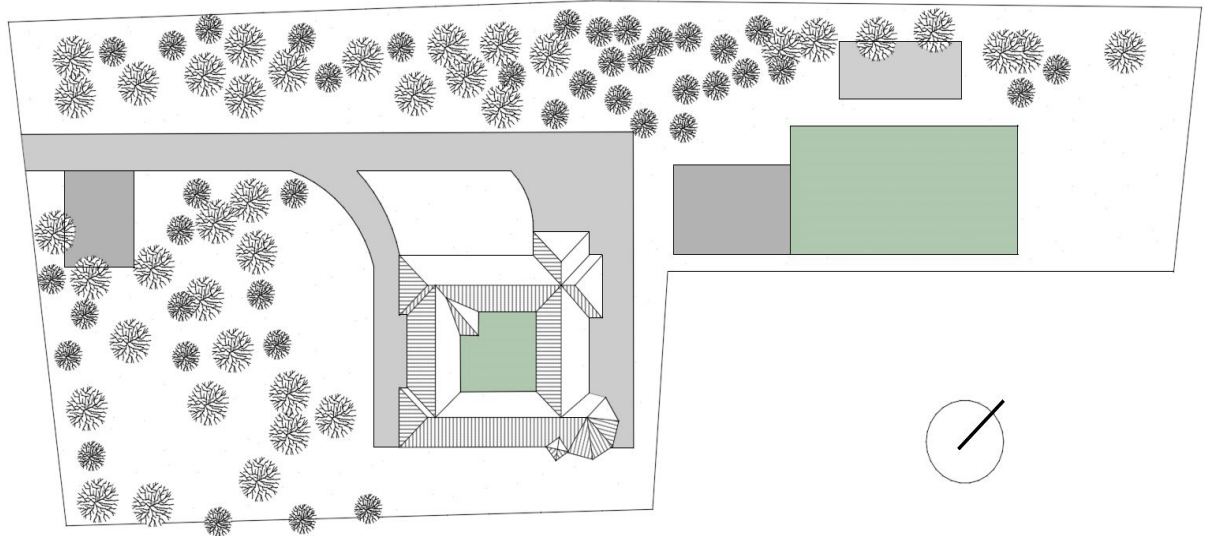
2.3.4. diagram

2.3.5. diagram

Az épület hangulata összességében már most harmonikus, és interjúalanyaim sokan egyöntetűen kiemelték a ház otthonosságát (2.3.5. diagram). Az alagsort kivéve, van egy egységes hangulata a háznak, ami a növényeknek és természetes elemeknek köszönhető (napfény, natúr burkolatok, nyílászárók, bútorok). Egyedül az információs táblák hiányoznak, amelyeknek főként esztétikai és rendeltetésszerű szerepe lenne.

3. A tervezés alapelvei

Helyszínrajz

3.1 Térszervezési elvek: zónák és kapcsolódásuk

Az koncepciómat az első benyomásaim és az ott élők tapasztalatai alapján alakítottam ki. Fő irányelvként a közösségi- és terápiás terek létrehozását tűztem ki.

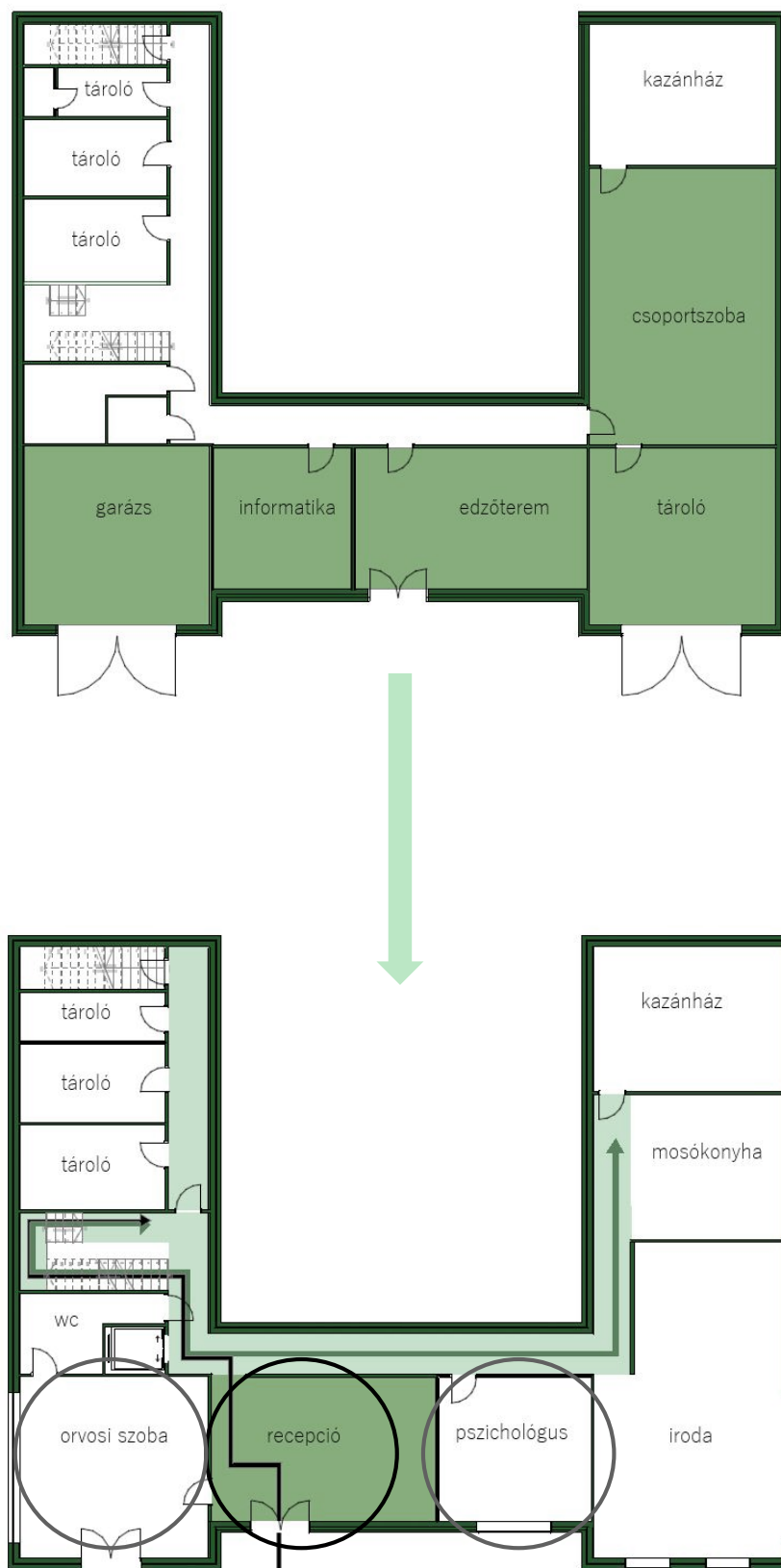
Az intézmény főfalai tartószerkezetileg meghatározzák az épület struktúráját, így ezen nem lehet változtatni. Azonban lehetőség van a belső falak szétrobbantására. A földszint lett a megérkezés és vendégfogadás, az első emelet a közösségi, a tetőtér pedig a lakhatásra alkalmas terek szintje.

A telek északi irányba emelkedik, így a földszint egy harmada a föld alatt van. Az északi bejárat helyett, délen alakítottam ki a főbejáratot. Így egy követhetőbb és logikusabb bejáratrendszer jött létre. A meglévő funkciókat átalakítottam és megnyitottam: orvosi szoba, irodák és mosókonyha jött létre (3.1.1. melléklet).

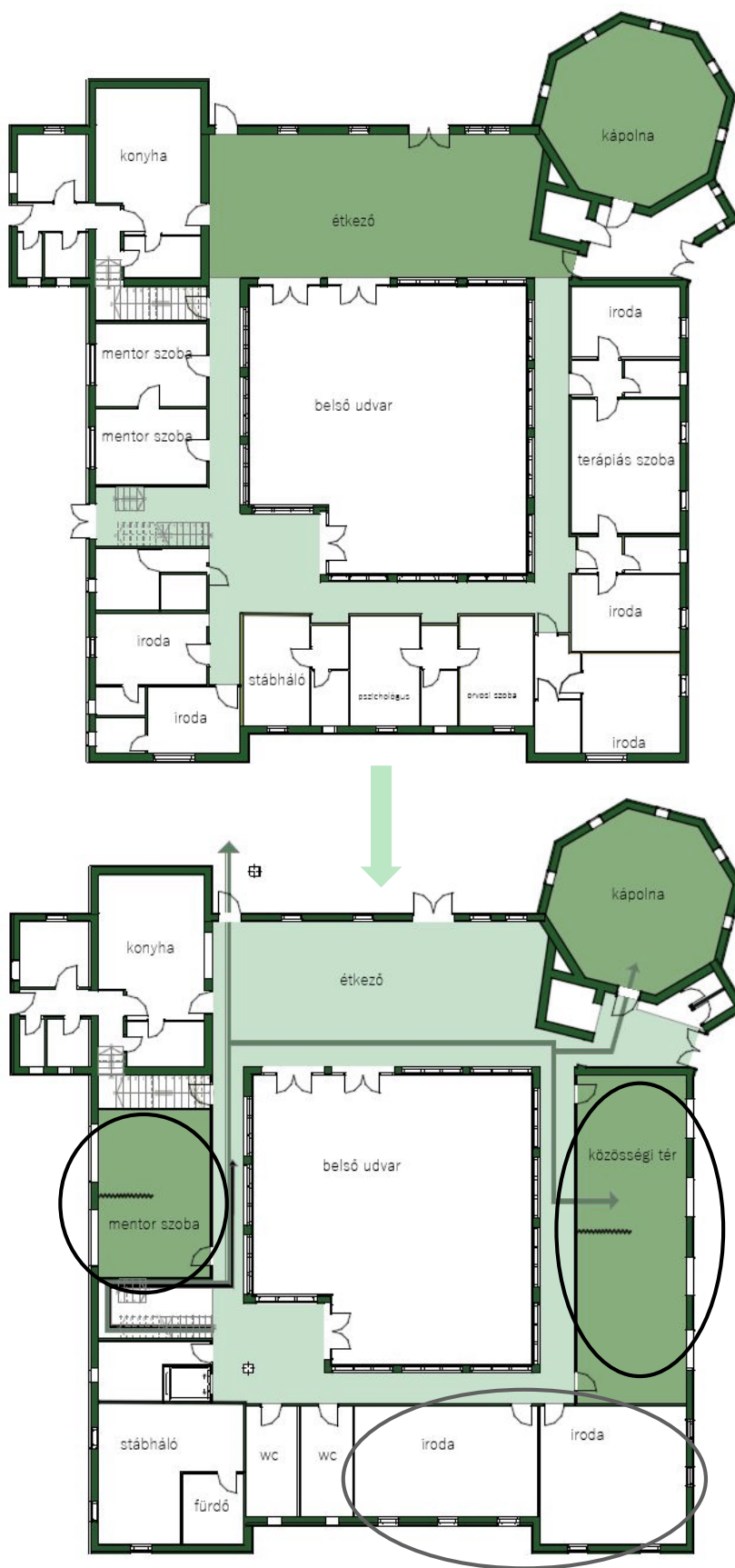
Az első emeleten helyezkednek el az irodák, az orvosi szoba, a konyha, az étkező, a kápolna, valamint a belső udvart is innen lehet megközelíteni. Itt alapvetően a közösségi terek hiányának pótlása volt a cél. Ennek érdekében a földszinthez hasonló rendezési elv mentén több teret megnyitottam, csoportosítottam az irodákat, így helyet biztosítva egy közösségi térnek és egy mentorszobának (3.1.2. melléklet).

A tetőtérben alapvetően a szobák elrendezése jól kialakított. A keltető¹, a szolgálati lakás és a könyvtár megújítására fókuszáltam. Főként a belső hangulatteremtés szempontjából (3.1.3. melléklet).

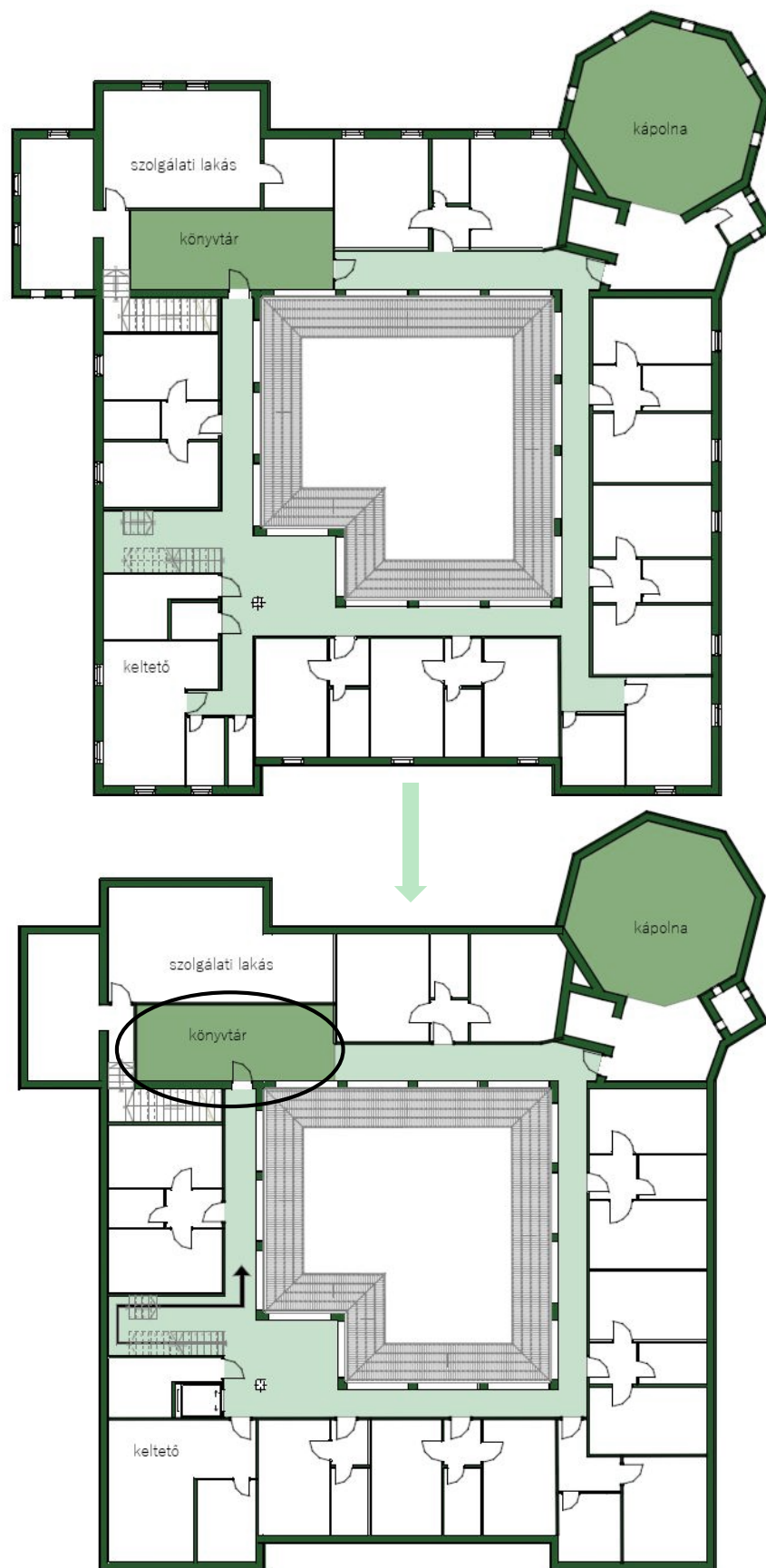
¹keltető: beszoktatásra szolgáló háromfős szoba, ahol egy fő idősebb lakó és egy/kettő teljesen új lakó alszik

3.1.1. Földszint régi és új alaprajza

3.1.2. Első emelet régi és új alaprajza

3.1.3. Tetőtér régi és új alaprajza

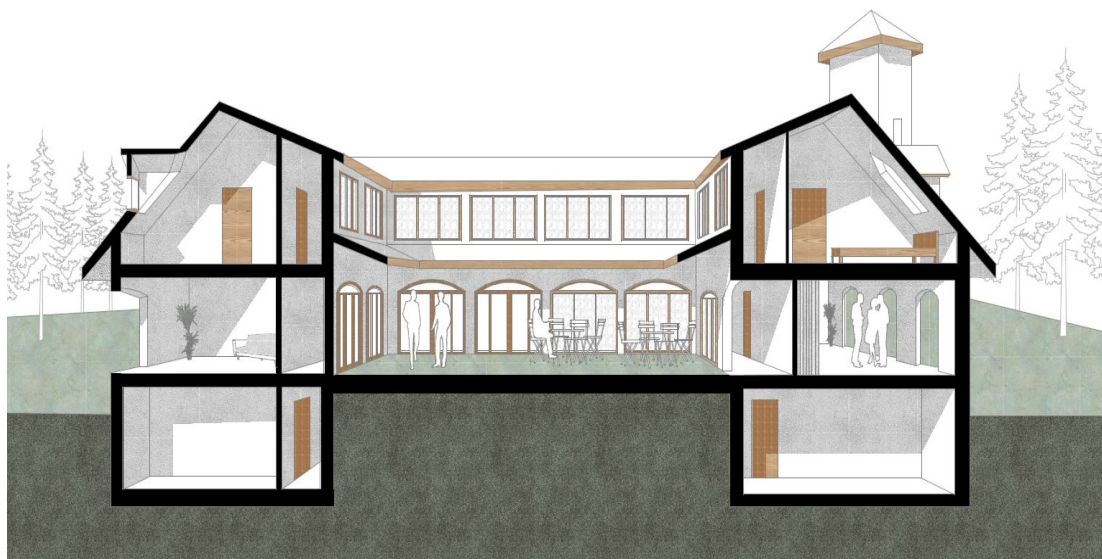
3.2 Anyaghasználat, színek és fények szerepe

Ahhoz, hogy a kialakult új tereket egységesítsem, új belsőépítészeti megoldásokat kerestem. A natúr fa részletek (padlón, nyílászárókon), a növények és textíliák melegséget sugároznak, ezeket a részleteket az otthonosság miatt megtartottam.

A koncepcióm hívó szava a megálló lett. Az épületben szükség van a gyors alkalmazkodásra, emellett kialakult egy állandósult körforgás, mind a terápiás programban, mind a közlekedésben. Úgy gondolom egy szenvedélybetegnek élete legfontosabb megállója ez az épület: lehetőség arra, hogy lezárja a múltját, és ezután elinduljon egy reményteljesebb jövő felé.

Az intézmény logója egy keresztet formáz, amelynek középpontja felé nyilak mutatnak. Számomra a nyilak az egység felé fordulást, az útmutatást, a cél megtalálását szimbolizálják. Az ide érkezőknek szükségük van az útmutatásra, nem csak az életüket, hanem a tájékozódást illetően is. A közösségi és terápiás terekbe tolóajtókat terveztem, így biztosítva azt, hogy könnyen és gyorsan személyre szabhatóak legyenek a nagyobb terek (3.2.5. *melléklet*). Ezen felül a falakra moduláris festett fa tüskés paneleket terveztem, amelyek könnyen átalakíthatóak (3.2.3. *melléklet*). Táblák, vetítőtábla, képek, polcok és növények felakasztására is alkalmas.

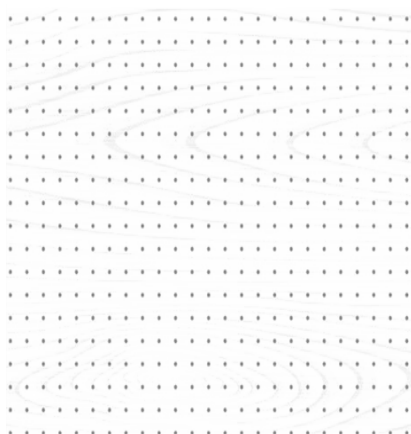
Az útmutatás a szín-és anyaghasználatban is megjelenik: információs táblákon (3.2.2. és 3.2.4. *melléklet*), burkolatokon, textíliákon. Az interjúk során, megkérdeztem az alanyokat milyen szavak jutnak eszükbe, ha a munkahelyükre/ „lakóhelyükre” gondolnak. A szavak alapján színpalettát állítottam össze. A sárga, a melegségre, otthonosságra utal. A világosabb kék, ami a logóban is megjelenik, az alázat, szerénység kifejező színe. A zöld a nyugodtságot, a természetközelséget jelöli. A felsorolt színeket halvány, pasztell színárnyalatban használtam, így világosabb terek jöttek létre.

3.2.1. *Metszet*

3.2.2. Variációk információs táblákra

3.2.3. Festett fa tüskés panel

3.2.4. Hálószoza külső fal részlet

3.2.5. Tolóajtók a közösségi térben

4. A tervezett átalakítások

4.1 A közösségi terek megújítása

Az építő közösség ereje, ugyanolyan fontos, mint az egyéni állapot erősítésére. Szükség volt egy helyre, amely tágas, fényes, de legfőképpen alkalmas csoportos foglalkozásokhoz, egyéni foglalkozásokhoz, vagy esetleg nagyobb előadásokhoz.

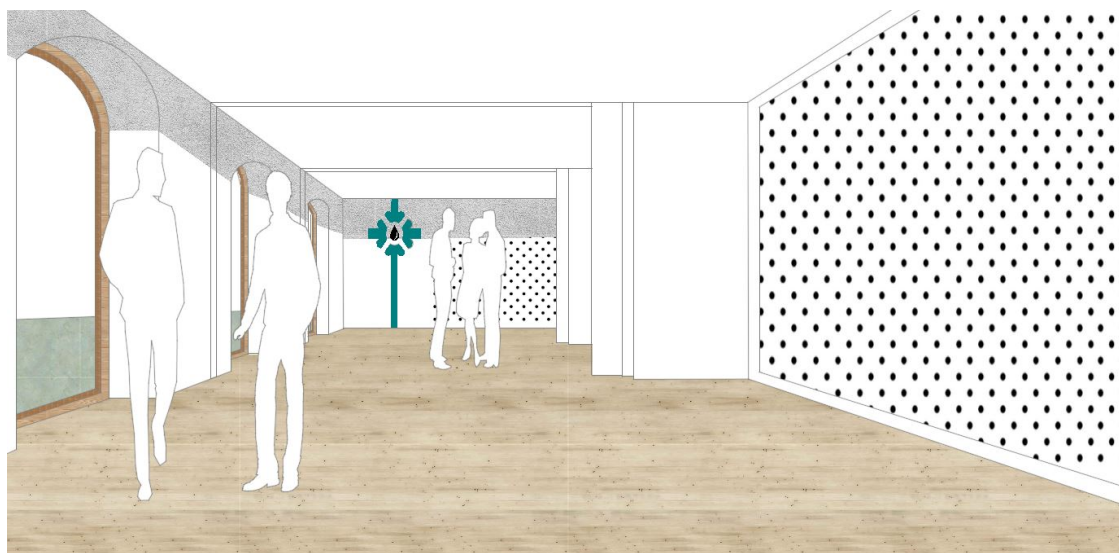
Ha egy nagyobb tér létrehozására törekszünk, elveszünk a meglévő kisebb terekből. Éppen ezért jött szóba a mobilitás: egy könnyen átrendezhető és személyre szabható tér alkalmas több funkció betöltésére is (4.1.4. melléklet).

4.1.1. Csoportszoba fénykép

4.1.2. Földszint folyosó fénykép

4.1.3. Közösségi tér látványrajz

4.1.4. *Közösségi tér látványok*

4.2 Munkahelyi és adminisztratív terek optimalizálása

A jelenlegi főbejáráshoz nem tartozott recepció, csak a dolgozói bejáráshoz, és az sem volt átlátható, jól kialakított (4.3.2. melléklet). A főbejárat áthelyezésével az földszinten kialakult egy meghitt hely, amely feldobhatja az első benyomásokat (4.3.1. melléklet). A recepciót üvegfallal határoltam el a folyosótól, a főfalra pedig led csíkokat terveztem.

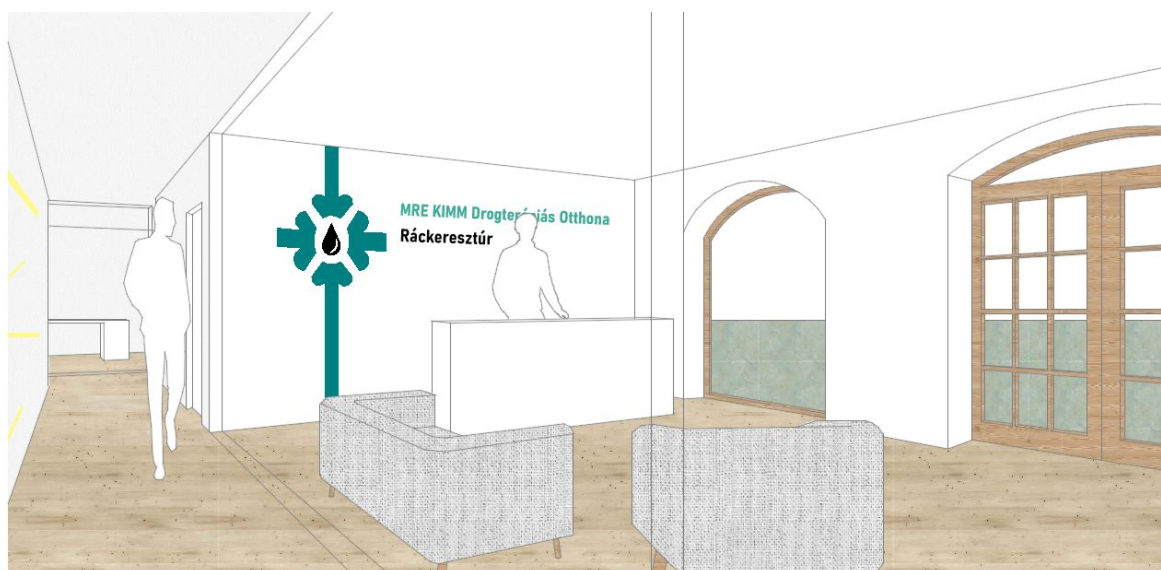
4.3.1. Recepció látvány

4.3.2. Recepció fénykép

4.3.3. Recepció látványok

4.3.4. Recepció látványrajz

Az interjúk során kiderült, hogy a terápiás (orvos, pszichológus, mentorok) és az adminisztratív (asszisztensek, vezető, ügyintézők, jogász) munkatársak helye a folyamatos bővülés miatt szűkös lett. A közösségi terek kialakítása elvett ezekből, azonban a megmaradt tereket még lehetett tovább osztani. Így kialakultak egységes irdoi és rehabilitációs terek. A tolóajtók lehetővé teszik, a terápiát kiszolgáló egyéni- és csoportszobák kialakítását (4.3.6. és 4.3.7. melléklet).

4.3.5. Mentorszoba fénykép

4.3.6. Mentorszoba látványok

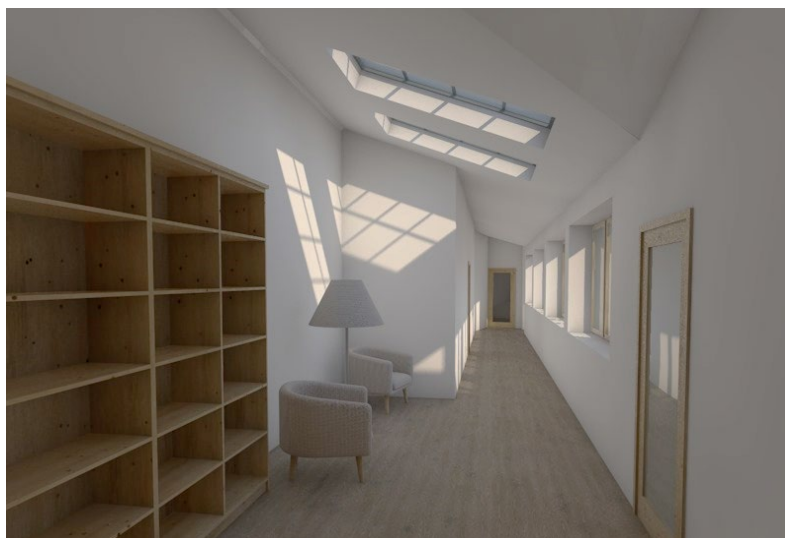

4.3.7. Mentorszoba látványrajz

A könyvtár területének bővítését nem láttam szükségesnek a kialakuló terek miatt, azonban szükség volt több természetes fényre. Tetőablakokat helyeztem el, az olvasósarok felé, így egy fényesebb és otthonosabb tér alakult ki. Ez a helyszín, a kápolna mellett, megmaradt az egyéni elvonulás helyszínének (4.3.9. melléklet).

4.3.8. Könyvtár fénykép

4.3.9. Könyvtár látványok

7. Összegzés és következtetések

7.1 A tervezett átalakítások várható hatása

Egy szenvedélybeteg problémákkal érkezik. A Drogterápiás Központ célja, hogy problémák nélkül távozzon innen. Így az átalakítások elsődleges jelentősége a rehabilitáció könnyebbé tétele volt, a térformálás segítségével. A vizsgálataim és megfigyelésem alapján, élhetőbb és logikusabb téri kapcsolatokra volt szüksége a ráckeresztúri Drogterápiás Otthonnak.

A vizsgálataim és az intézmény rehabilitációs elemei meghatározták milyen zónák és téri kapcsolatok kialakítására kellett törekednem, így a térformálás a rehabilitáció szolgálatába tudott állni. A következtetés és a megvalósítás így egyszerű volt: olyan megoldásokat kerestem, amelyek megeremtik és elősegítik egy szenvedélybeteg felépülését.

A közösség ereje itt kifejezetten fontos, azonban építészetiileg erre eddig nem volt megfelelő reakció. Azt gondolom, az új térformálással és belsőépítészeti megoldásokkal olyan fontos kérdésekre alakultak ki válaszok, amelyek áthatóan szolgálják a terápia minden elemét: Miért fontos egy tágas tér egy terápián? Hogyan kapcsolódhat a természet a zárt térrel? Ki lehet-e alakítani új zónákat, egy már meglévő épület struktúrájában?

Az új forma és arculat olyan épületet hozott létre, ami élhető és teljes mértékben a rehabilitáció szolgálatában áll. Az új téralakítással sikerült elérni és megerősíteni az intézmény célját: ha valaki kisétál ebből az épületből, akkor egészen más emberként jön ki.

7.2 A projekt jövőbeli kihívásai és lehetőségei

A projekt sok kihívást és lehetőséget rejt magában, amelyek kibontására egy egész életpályát lehetne felépíteni.

Az átalakítások környezetpszichológiai hatását megvizsgálva képet kaphatunk arról, mennyire fontos egy rehabilitációs intézmény belső és/vagy külső térformálása. Az országban több ilyen intézmény is működik, így van lehetőség megvizsgálni mik a felmerülő problémák, és azokra milyen egységes megoldást lehet találni.

Ezen kívül sok kérdés foglalkoztat még: Hogyan lehetne az építészetet bevonni a terápiába? Hogyan lehetne a terápiát bevonni az építészetbe? Milyen módon van jelen most az építészet a terápián akár Magyarországon, akár külföldön?

8. Melléklet

8.1 Interjúk

Misi

- **Van kedvenc helyed itt az épületben?**
- Persze, három is van; a kápolna, a konyha és a stáb háló. A kápolnának nagyon tetszik a kialakítása. Az otthonosságot, melegséget áraszt ezért spirituális térként is működik.
- **Van olyan helyszín az épületben, amit nem annyira szeretsz?**
- Néha a garázst, amikor fűnyíró-benzin szag van.
- **Mennyire használják a közösségi tereket? Többször elvonulnak?**
- Funkcionálisan teljesen működnek. A konferencia teremben a csoportos foglalkozások mellett lehetőségük van a bent lévőknek vasalásra, szárításra, és különféle sport tevékenységekre is. Leginkább ping-pongozni szeretnek. Emellett találkozási pont még az ebédlő, ami a napi három étkezés mellett biztosít még sakkot és kártyajátékokat. A kápolnában, a Bibliaóra keretében tudnak találkozni, ez ugyanis az istentiszteletek fő helyszíne. Illetve a külső és belső udvarok az épületben szintén találkozási helyek.
- **A betegek sokszor elvonulnak? Van erre lehetőségük?**
- A napirend szerint csak szabadidős tevékenységben, amit 16-17 óra között szoktak megkapni; ez vacsoráig tart. A szobákba nem mehetnek be napközben. Ez hétköznapiakon van, hétvégén lazábbak a programok.
- **A kápolnát bármikor használhatják a betegek?**
- Igen, természetesen, ha rendeltetésszerűen használják bármikor elvonulhatnak oda. Illetve engedélyezni szoktuk a hangszerekkel való gyakorlást is Persze csak akkor, ha másokat nem zavarnak és nem csinálnak belőle konfliktust.
- **Ha lenne 3 kívánságod az épülettel kapcsolatban, akkor min változtatnál?**
- Épületi átok ül rajtunk, a konferencia terem beázik egy nagyobb esőzés után. Volt már több feltárás, fejlesztés és próbálkozás; de sajnos mindig megjelenik a víz. Ha újra lehetne építeni, máshogy rendezném el a konyhát. Egy-két előkészítő szűkösebb, mint kellene, és ha lenne még egy garázsunk, akkor ki tudnánk alakítani több funkcionális tárolót..
- **Szerinted milyen módosításokkal lehetne javítani a közérzetet egy belső térben? Neked mi segítene, mi okozna örömet egy szobában egy rossz nap után?**
- Természetes fény biztosan legyen. A kápolnában is jó, hogy hiába vannak kis ablakok, úgy van tájolva, hogy elég természetes fény kerüljön be. Illetve egy két optikai tuning, például egy kép vagy egy szőnyeg. Bár én férfi vagyok, de nagyon szeretem a szőnyeget.
- **Milyen hangulata van a háznak? Van olyan hangulat, ami hiányzik?**
- Nekem nem, 22 éve élvezem ezt a házat. Láttam a születését is. Régebben a ház előtti park teljesen kopasz volt, de kifejezetten szeretem, hogy most már sok fa van ott, így ha kinézek az ablakon, akkor szép a kilátás.
- **Milyen szavak jutnak eszedbe, ha a munkahelyedre gondolsz?**
- Egység. Otthon, hiszen szó szerint is egy Dropterápiás Otthon vagyunk, és otthon is érzem magam benne. Illetve templom, hiszen mégiscsak itt van egy kápolna, ahova istentiszteletekre járok.

Csaba doktor

- **Van kedvenc helyed itt az épületben?**
- A belső udvar, ahol a szökőkút van. Azért szeretem, mert én is szenvedélybeteg vagyok, és olyan terápián voltam Szigetváron, és ott a dohányzó, beszélgető hely volt, ahova mindig kiültünk, reggel is, amikor még az ember nem látott ki a fejből. És mindig oda mentem, szóval azért szeretem ezt is. Úgyhogy reggel én mindig ott iszom meg a kávémat.
- **Van olyan helyszín az épületben, amit nem annyira szeretsz?**
- Igen. Én nem szeretem az alagsorokat. Sötét, hideg, ezért annyira nem szívesen tartózkodom ott.
- **Mennyire használják a közösségi tereket?**
- Abszolút használják és szerintem a terapia szempontjából szükséges is. Főként az éttermet szokták, és egyébként azt a helyet is szeretem.
- **A kápolnát bármikor használhatják a betegek?**
- Igen, még én is be szoktam menni oda, sőt az unokáimat is beviszem oda. Ez egy spirituális hely. A szenvedélybeteg ellátásnak egy nagyon fontos vonala, hogy csak spirituális terápiával kezelhető. Nem kell feltétlenül Istenhívőnek lenni, de ha oda mindig be lehet menni. Az ember ott találkozhat azzal, akiben hisz. Úgyhogy az egy nagyon klassz hely és nagyon jól meg van építve.
- **Ha lenne 3 kívánságod az épülettel kapcsolatban, akkor min változtatnál?**
- Változtatnék az orvosi szobán. Nagyon szűk és tele van pakolva. Csinálnék egy olyan szobát, ahol lehetőség van a pszichoterápiára és az irodalom olvasására is, és emellett egy orvosi helyiséget. Az alagsorba raknék világosságot. A többivel nincs bajom, szerintem a többi rendben van.
Kifejezetten tetszik a kápolnában a karzat.
- **Szerinted milyen módosításokkal lehetne javítani a közérzetet egy belső térben? Neked mi segítene, mi okozna örömet egy szobában egy rossz nap után?**
- Nagyon fontos, hogy meleg, intim legyen, tehát a fal színe és minősége. Nekem fontos hogy természetes anyagok legyenek, például hagyományos padló vagy parketta legyen. Illetve a bútorok is melegséget árasztanak. Például egy irodában is otthonosságot ad egy szék, egy fotel vagy bármi ilyesmi. És a fény. Legyen világos és hangulatos.
- **Milyen szavak jutnak eszedbe, ha a munkahelyedre gondolsz?**
- Az első az a hála. A betegséget fordíthatom át gyógyításba. Ez a életemnek egy óriási adománya nekem. A másik a kihívás. Én mindig teremtettem, nagyon fiatal koromtól osztályokat szerveztem, kórházakat építettem, csapatot csináltam, tudományos munkát, phd-t egyebeket. Mindig valamit létrehoztam. És itt ez megadatik, hogy ennek az egész helynek az orvosi részét úgy alakíthatjuk, hogy az aztán tudja biztosítani a terápián az egészséget.
A hála, a kihívás és végül a nyugalom. Amikor én ide belépek, és ezt maga az épület, az épületben található emberek sugározzák, akkor van egy ilyen nagy nyugalom. Ami egy rendelőben nem mindig van meg. Ott ül 30-40 beteg és ott azért van feszültség. Ez az épület úgy van kialakítva, hogy nem kórház jellegű, nincsen kórház szag, és tényleg úgy van megépítve, hogyha én ide belépek, akkor nyugodt vagyok.

Erzsók

- **Van kedvenc helyed itt az épületben?**
- Én mindig a vendégparkolóban parkolok, és úgy sétálok fel a házba. És nagyon szeretem ezt, mert nem olyan, mint a soroksári út, hanem itt csicseregnek a madarak, szaladgálnak a mókuskok és ez nagyon pozitív élmény nekem. Maga a ház kialakítása is olyan, hogy a terápiát szolgálja. Nagyon barátságos, meghitt hangulata van. Bárki, aki ide érkezik hozzánk, mindig elámul, hogy ez mennyire nem a megszokott szociális intézmény. Emlékszem egy lakó mesélte sok évvel ezelőtt, hogy jött hozzá a kislánya látogatni, csillogott a szeme és mondta, hogy: „Apa, te egy kastélyban laksz!” És azért ez nem jellemző máshol a szenvedélybeteg rehabilitációban, azt gondolom.
- **Van kedvenc helyed itt az épületben?**
- A kápolnát nagyon szeretem, az egy nagyon jól kitalált épületrész. Meg van a maga meghittsége, és nagyon sokan beférünk. 60-70 ember simán elfér. Nagyon sok lehetőséget rejt magában. Igazából a belső udvart szeretem még nagyon, mert ad egy olyan plusz belső teret, a szökőkúttal, a virágokkal, a kiképzésével egyfajta kapcsolatot tud teremteni, akár a lakók között akár a lakók és a munkatársak között. Szeretem az ebédlőt is még.
- **Van olyan helyszín az épületben, amit nem annyira szeretsz?**
- Őszintén szólva, amik problémásak, az a konferencia terem, mert folyton beázik, ezért az alagsorban nem a legszerencsésebb ennek a helyzete. Maga az irodát ahol dolgozom, egy alapvetően napfényes tér, csak hogy sokan vagyunk benne és emiatt időnként nem szeretek ott lenni. 4 embernek ez már kicsi szerintem. És ami a hiányossága is a háznak, hogy jó lenne még néhány plusz helyiség, merthogy amikor épült akkor volt egy dolgozói létszám és most ehhez képest ez megnövekedett, már jócskán. Akkor még nem gondolkodtak azon, hogy legyen elég helyiség a dolgozóknak is. Illetve sok lehetőséget alakítottunk ki a beszélgetésekre, elvonulásra (csoportszoba, mentorszoba, pszichológiai szoba), de a háttértábor azért szűkölködik a helyben azt gondolom.
- **Mennyire használják a közösségi tereket? Többször elvonulnak?**
- Folyamatosan. Minden napszaknak megvan a maga funkciója és foglalkozása. Minden terápiás fázishoz, folyamathoz van alkalmas tér. Az ebédlő, mint olyan egyfajta közösségi térként funkcionál.
- **Ha van 3 kívánságod az épülettel kapcsolatban, akkor min változtatnál?**
- Külsőleg szerintem helyén van minden. Ez egy érzelmi alapon kitalált épület, ami önmagában tükrözi a közösségi terápia lényegét. Mindenki tud mindenkivel kapcsolódni, a terek biztosítják ezt. De azok a kiszolgáló helyiségek nem lettek kitalálva, és amiatt hogy bővült a háttértábor létszáma, nincs most elegendő helyiség most, hogy a nyugodt munkavégzés biztosítva legyen. De el tudom képzelni, hogy a terápiás munkatársaknak is jó lenne, hogyha lenne elég helyiség félrevonulni, vagy magukban dolgozni.
- **Szerinted milyen módosításokkal lehetne javítani a közérzetet egy belső térben? Neked mi segítene, mi okozna örömet egy szobában egy rossz nap után?**
- Nekem a növények, a jó levegő, a friss illatok, kellemes légkör, napfény. És nyáron, ha van megfelelő hűtés, gondolok itt a légkondícionálásra, télen meg van fűtés. Ebben is vannak hiányosságok, nem minden helyiségben van erre lehetőség.
- **Milyen szavak jutnak eszedbe, ha a munkahelyedre gondolsz?**
- Közösség, kapcsolódás, családi légkör, otthonosság és pozitív vizuális élmény.

Gergő

- **Hogy érzed magad 1-től 10-ig terjedő skálán?**
- 8.
- **Mióta vagy itt?**
- Közel 7 hónapja.
- **Honnan jöttél ide?**
- Győr.
- **Mennyire szeretsz itt lenni egy 1-től 10-ig terjedő skálán?**
- Mindent összevetve, 7.
- **Melyik foglalkozást/programot szereted a legjobban?**
- Nagyon hangulatfüggő.
- **Mennyire érzed magad itt otthonosan?**
- Otthonosan érzem magam, biztonságban is ez egy védett hely. Voltam én már mindig mindenhol is, szóval itt otthon érzem itt magam.
- **Mennyire vagy elégedett a szobáddal? 1-10**
- Még egyedül vagyok a szobában, mert konyhafőnök voltam, szóval én teljesen jól érzem magam a szobámban.
- **A szobákat mennyire tudod otthonossá tenni? Sok időt töltötök ott?**
- Találtam a raktárban egy szőnyeget és azt beraktam, és így otthonosabb lett. Vannak ilyen lehetőségek, akár képek, egyebek. Az utóbbi időben nem töltöttem ott sok időt, csak aludni és pihenni jártam oda, mert egész nap a konyhán voltam. Amúgy is próbáltam inkább a közösségben lenni.
- **Van kedvenc helyed itt az épületben? Ahol jól érzed magad, és szívesen vagy ott?**
- Talán a közösségi tér volt régen, mert a kápolna melletti falsaroknál volt egy kanapé, és akkor ott kártyáztunk meg beszélgettünk sokat, de ez már sajnos megszűnt. Úgyhogy talán az öregiroda a kedvencem, mert oda most beülhetünk, az az idős lakók közösségi tere most.
- **Van olyan helyszín az épületben, amit nagyon nem szeretsz? Ami kellemetlenséget kelt benned?**
- A kreatív, mert nem szeretek edzeni. Viszont muszáj a testmozgás, szóval erőltetem, hogy lejárjak edzeni, de nem szeretem.
- **A kápolnába be tudtok menni? Neked mennyire van szükséged egy olyan helyre, ahova elvonulhatsz?**
- Be lehet menni bármikor, de nekem nincs szükségem erre. Mondjuk egyszer olvastam már ott, de akkor nem egyedül voltam a szobámba és kellett a nyugalom, kint esett és bementem oda olvasni.
- **Milyen szavak jutnak eszedbe, ha az itteni légkörre gondolsz?**
- Biztonság, nyugalom bár az rám nem annyira jellemző. Lehetne ilyen közhelyeket mondani, hogy felépülés, de azt annyira nem erőltetném. Újjászületés.

Dávid

- **Hogy érzed magad 1-től 10-ig terjedő skálán?**
- 10.
- **Mióta vagy itt?**
- Kicsit több, mint két hónapja.
- **Honnan jöttél ide?**
- Mosonmagyaróvár.
- **Mennyire szeretsz itt lenni, ebben a házban?**
- Nagyon. Amikor bejöttem egy kicsit hidegnek találtam, de úgy gondolom ez inkább a szorongásom miatt volt. Azóta elég barátságosnak vélem. Illetve az elején elég nehéz volt a négyzet alak miatt megtalálni egy-két helyiséget.
- **Mennyire vagy elégedett a szobáddal?**
- Elégedett vagyok igazából. Van egy-két szoba, ami nem annyira barátságos, vagy otthonos.
- **A szobákat mennyire tudod otthonossá tenni? Sok időt töltötök ott?**
- Vannak parafatábláink, amikre rakhatunk esetleg képeket, de én igazándiból nem változtattam semmit, nekem megfelel így.
- **Van kedvenc helyed itt az épületben? Ahol jól érzed magad, és szívesen vagy ott?**
- Ez változik. A könyvtár volt, azt szúrtam ki magamnak. Nem tudom, hogy az elrendezés vagy a könyvek miatt, de nagyon otthonosan éreztem magam. De most a kanapét elvitték az ebédlőből, mert a másik ház is itt eszik, és így a srácok fent szoktak kártyázni, úgyhogy ez már megváltozott. El szoktam bújni a csoportszobába olvasni.
- **Van olyan helyszín az épületben, amit nagyon nem szeretsz? Ami kellemetlenséget kelt benned?**
- Most nem ugrik be semmi, amit nagyon nem szeretek.
- **A kápolnába be tudtok menni? Neked mennyire van szükséged egy olyan helyre, ahova elvonulhatsz?**
- Nem, nekem még annyira erre nem volt szükségem, de egyébként bármikor bemehetünk oda. Amikor apukám itt volt látogatóban, akkor ott beszélgettünk 1-2 órát, ami jól esett.
- **Milyen szavak jutnak eszedbe, ha az itteni légkörre gondolsz?**
- Otthon, és talán még a kolesz.

Ádám

- **Hogy érzed magad 1-től 10-ig terjedő skálán?**
- 7.
- **Mióta vagy itt?**
- 7 és fél hónapja.
- **Honnan jöttél ide?**
- Budapestről.
- **Mennyire szeretsz itt lenni?**
- Nagyon szeretek az épületben lenni, szerintem nagyon jó.
- **Melyik foglalkozást/programot szereted a legjobban?**
- A szabadidő. Tetszik a rekreációs filmnézés, illetve a reggeli talik is jók szoktak lenni.
- **Mennyire érzed magad itt otthonosan?**
- Nagyon.
- **Mennyire vagy elégedett a szobáddal?**
- Én elégedett vagyok, a barátság jobbot szeretem a legjobban. Most én vagyok a keltetőben. Szoba szempontjából elégedett vagyok vele, viszont kettő-három hetente jönnek az új lakók, és három fős a szoba. A két fős szobákat jobban szerettem. De a szoba teljesen jó.
- **A szobákat mennyire tudod otthonossá tenni? Sok időt töltötök ott?**
- Vannak, akik hoznak képeket a parafatáblákra, láttam már olyat is hogy valaki hozott avokádót, azt csíráztatta ki, és öntözgette. Nekem van egy kicsi ébresztőórás rádióm, ami mindenhova költöztetek magammal. Költözésnél visszük magunkkal a fekete éjjeli szekrényt. Olyat is láttam már, hogy valaki hozott saját pokrócot, ilyesmiket. Csak este és a szabadidőben vagyunk ott. Hétköznapi egész nap a földszinten kell lenni.
- **Van kedvenc helyed itt az épületben? Ahol jól érzed magad, és szívesen vagy ott?**
- A konferencia terem lett a kedvencem, mert a ping-pongot asszociálom hozzá, az az egyik kedvenc időtöltésem.
- **Van olyan helyszín az épületben, amit nagyon nem szeretsz? Ami kellemetlenséget kelt benned?**
- Nincsen olyan, amit nagyon nem szeretek.
- **A kápolnába be tudtok menni? Neked mennyire van szükséged egy olyan helyre, ahova elvonulhatsz?**
- Az esti találkozót és az Istentiszteleteket ott tartjuk, nyáron a belső udvarban és a másik épület kápolnájában szoktunk lenni. Szabadidőnkben bármikor bemehetünk oda egyébként.
Volt olyan hogy bemegyek és beülök. Ezt nem tudom mennyire szabad bevallanom, de régen volt az étkezőben egy kanapés rész, és az most nincsen, és volt olyan hogy bementem a kápolnába és ott lefeküdtem egy kicsit, mert nem akartam az ebélőasztalnál ülni szabadidőben. Nagyon sok időt nem tudunk ott tölteni igazából.
- **Milyen szavak jutnak eszedbe, ha az itteni légkörre gondolsz?**
- Nyugodt, van benne valami meghittség, békés, emberi.

8.2 Köszönetnyilvánítás

Hálás vagyok annak, Akiben hiszek, hogy segített létrehozni és megtartani bennem az erőt a projekt során. Hálával tartozom apukámnak, aki 23 éve elkezdett dolgozni a ráckeresztúri Drogrehabon. Hálás vagyok, hogy egészen kicsi korom óta én is kapcsolódhatok ehhez a "családhoz".

Köszönettel tartozom a Drogterápiás Otthon minden munkatársának és bent lakójának, akik segítettek a projekt megvalósítása közben. Köszönet Erzsóknak, aki sokat segített az interjúk és videófelvevételek során, köszönet Katona Viktornak, az intézmény vezetőjének, aki engedélyezte a felvételeket. Köszönet Misinek, Csaba doktornak, Ádámnak, Gergőnek és Dávidnak az interjúalanyaimnak, hogy időt szántak rám. Köszönettel tartozom még Stefkó Ernőnek a drónfelvétel használatáért.

Hálával tartozom a páromnak, aki végig támogatott engem az út során.

És végül, de nem utolsó sorban köszönettel és tisztelettel tartozom a konzulensemnek, Dr. Németh Pálnak, aki az idejével és a legjobb tudásával segített. Köszönöm, hogy lehetőséget adott az álmaim megvalósításának első nagyobb lépéséhez.